

Register
Number

--	--	--	--	--	--

O.S.L.C.

SANSKRIT — Paper II

(Elements of Grammar, Logic and Rhetorics)

Time Allowed : 2½ Hours]

[Maximum Marks : 100

- N.B. :** i) गैर्वाण्या उत्तरं देयम् ।
ii) देवनागरीलिपिरुपयोक्तव्या ।

I. a) पञ्च सप्रमाणं संधत्त —

10

1) मधु + अरिः	5) एषः + विष्णुः
2) प्र + ऊढः	6) देवाः + इह
3) अमी + ईशाः	7) सन् + अच्युतः
4) षट् + नवतिः	8) तद् + शिवः ।

b) रेखाङ्कितेषु स्थलेषु उचितां विभक्तिं योजयत —

4

1) विप्राय गो ददाति	3) कट्ट आस्ते
2) राज् पुरुषः	4) वन अन्तिके ।

II. a) प्रतिविभागं चतुर्णां निष्पत्ति प्रकारान् ससूत्रनिर्देशं लिखत —

16

क) 1) रामस्य	5) राजन्
2) हरयः	6) मतये
3) रमया	7) अयम्
4) पन्थाः	8) सर्वे ।

[Turn over

ख) 1) बभूवुः	5) जगाद
2) वर्तते	6) भवति
3) भवेयुः	7) भवन्तु
4) एधिष्ये	8) ननाद ।

b) पञ्चानां समस्तपदानां निष्पत्ति प्रकारान् ससूत्रनिर्देशं लिखत — 10

1) नीलोत्पलम्	6) पीताम्बरः
2) कृष्णसर्पः	7) यूपदारु
3) हरिहरौ	8) पञ्चगवम्
4) कुम्भकारः	9) नखभिन्नः ।
5) चोरभयम्	

III. a) पृथिव्याः तेजसश्च लक्षणं भेदान् - विषयांश्च प्रतिपादयत । 6

अथवा

लिङ्गं कतिविधम् — विवृणुत ।

b) "असिद्धः त्रिविधः" — विवृणुत । 5

अथवा

"कारणं त्रिविधम्" — विवृणुत ।

c) त्रीणि अधिकृत्य टिप्पणीः लिखत — 9

1) मनः	4) अभावः
2) भ्रमः	5) उपमानम्
3) स्मृतिः	6) करणम् ।

IV. काव्यसामग्रीं उपवर्ण्य उत्तम मध्यमकाव्ये विवेचयत । 13

अथवा

रीतिभेदान् सोदाहरणं निरूपयत ।

V. त्रीणि अधिकृत्य लिखत —

15

1) मुखसंधिः	4) शय्या
2) विभावः	5) प्रकरणम्
3) स्थायिभावाः	6) नाटकम् ।

VI. चत्वारि लक्षणोदाहरणाभ्यां विशदयत —

12

1) दीपकम्	4) निदर्शनाः
2) उत्प्रेक्षा	5) यथासंख्यम्
3) व्याजस्तुतिः	6) अपहृतिः ।
-